

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2026-01-08

Diarienummer:
SCN-2025-01003

Handläggare:
Sandra Thorngren

Svar på initiativärende från M, C, KD och L om informationskampanj för att stoppa gängrekryteringen på sociala medier

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** besvara initiativärendet från M, C, KD och L med föredragningen.

Ärendet

Vid socialnämndens sammanträde i november lämnade M, C, KD och L in ett initiativ om informationskampanj för att stoppa gängrekryteringen på sociala medier. I initiativet påtalas att barn och unga idag rekryteras till morduppdrag, vapenbrott och narkotikabrott i krypterade chattar och på sociala medier. Mer behöver göras för att fler vuxna och föräldrar ska få upp ögonen för hur rekrytering in i kriminella gäng går till idag. Gängen riktar in sig på barn både från mer stabila förhållanden och närvarande föräldrar och barn som har det tuffare. Därför måste stöd erbjudas brett till alla. Föräldrar och andra vuxna som jobbar nära barn behöver få information om de digitala plattformar som gängen använder för rekrytering av barn idag. Att ge information om hur gängen agerar på sociala plattformar på internet, hur det kan upptäckas och var man kan vända sig vid misstanke borde vara en naturlig del av socialtjänstens arbete.

M, C, KD och L yrkar därför att socialnämnden fattar beslut om att det sätts en samlad informationskampanj med föräldrar och vuxna som arbetar med barn och unga som målgrupp, i syfte att sprida kunskap om hur kriminella gäng rekryter barn och unga i den digitala miljön för att fler sådana fall ska upptäckas och förebyggas.

Beredning

Ärendet har beretts av ansvarig strateg.

Föredragning

Bakgrund

Användningen av sociala medier är mer en regel än ett undantag. Enligt rapport från Internetstiftelsen (2024), använder sig 97 procent av personerna födda på 00-talet dagligen sociala medier. Den här statistiken understryker den utbredda närvaron av unga på digitala plattformar, vilket gör dem lättillgängliga för aktörer med skadliga avsikter. Plattformarna bidrar både till att normalisera och glorifiera kriminalitet, vilket förstärker ungdomars sårbarhet genom att framställa kriminalitet som både socialt accepterat och attraktivt samtidigt som de fungerar som effektiva rekryteringskanaler. För att motverka denna utveckling krävs en samordnad strategi som kombinerar digital patrullering, strukturerade informationskampanjer och kunskap om de mekanismer – både sociala och digitala – som förstärker risken för rekrytering.

Det brottsförebyggande arbetet behöver fokusera på tidiga förebyggande insatser och uppsökande verksamhet. Barn och unga med risk- eller normbrytande beteenden behöver tidigt uppmärksammas och få tillräckliga insatser och adekvat stöd. En välfungerande samverkan är avgörande för ett effektivt brottsförebyggande arbete. Det är också avgörande för att bryta rekryteringen till de kriminella gängen.

Pågående insatser inom området

I nämndens Verksamhetsplan för 2026 under uppdrag 30 "Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet" återfinns åtgärden "Fortsätta samverkan med polisen inom ramen för BOB."

Bob står för Barn och unga i organiserad brottslighet. Genom samarbete och samlade insatser riktat till barn och unga ska myndigheter, kommuner och andra arbeta för att förhindra och förebygga att barn och unga begår grova brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet. Samverkan organiseras genom så kallade Bob-råd på nationell, regional och lokal nivå. Polismyndigheten ansvarar för arbetet på nationell nivå. På regional nivå har länsstyrelserna i samarbete med polisregionerna ansvaret. På lokal nivå sker arbetet inom lokala BoB-råd, under ledning av polisen. Bob rådet stödjer och kompletterar det lokala, operativa arbete som sker bl a genom SSPF där polisen, utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen samverkar. Inom ramen för Bob rådet förs dialoger kring hantering av informationskampanjer och kunskapsspridning inom området.

I Uppsala ungdomsjours grunduppdrag ligger att arbeta med förbyggande insatser på lokal nivå. Jouren har ett brett kontaktnät och nära samarbete med skolor, fritidsgårdar och andra aktörer som kommer i kontakt med barn och ungdomar. Uppsala ungdomsjour samordnar SSPF. Inom Ungdomsjouren och SSPF arbetas kontinuerligt med informationsförmedling och kunskapshöjning inom brottsförebyggande och uppsökande området, till exempel genom informationskampanjer på föräldramöten och workshops i klassrum. Ungdomsjouren har ett aktivt konto på Instagram där de delar information om trygghetsvandringar, kampanjer och råd till föräldrar och ungdomar. Facebook används för att sprida information om evenemang, samverkan och trygghetsarbete. Fördelar med arbete i sociala mediaplattformar är att det når unga och deras vårdnadshavare där de är och kan sprida förebyggande budskap snabbt och brett.

Genom SSPF samverkar socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och polisen på området bland annat genom utskick av informationsbrev via Unikum till samtliga

vårdnadshavare i åk 6-9 och gymnasiet två gånger per år på olika teman, senast gällande grooming och rekrytering via nätet. Ungdomsjouren kommer under våren 2026, enligt SSPF-årsplanering, att gå ut med ett nytt informationsbrev. Detta görs tillsammans med polisen och temat sätts utifrån rådande lägesbild bland unga.

SNOK – Snacka Om Kriminalitet, är ett förebyggande projekt i Uppsala som riktar sig till barn i mellanstadieåldern för att motverka rekrytering till kriminella nätverk. Syftet är att ge barn kunskap och verktyg för att stå emot när äldre ungdomar försöker få dem att utföra olagliga tjänster. Här har ett informations- och metodmaterial tagits fram med bilder och filmer som skapats tillsammans med elever och socialarbetare. Projektet planeras lanseras under våren 2026 och SSPF junior arbetar med det lokala genomförandet av kampanjen.

På polisens hemsida finns resurser i form av material som kan delas i sociala mediaforum för att sprida kunskap om gängkriminalitet och hur man kan förebygga att barn och unga rekryteras, till exempel ”låt dig inte luras av de kriminella gängen”. Här finns även utbildnings- och informationsmaterial som riktar till olika målgrupper som tagits fram i samarbete med poliser, lärare och forskare för att gemensamt kunna stötta barn och unga bland annat ”Om unga som dras in i kriminella gäng”. Polisen går ut med kampanjer i form av filmer och inlägg i sociala medier riktade mot både barn, unga och vuxna.

Nationellt pågår även initiativ som nätvandring, där områdespoliser rör sig på digitala plattformar för att identifiera unga i riskzon. Syftet är att följa trender, identifiera händelser och fånga upp signaler om potentiell kriminalitet.

Länsstyrelsens material ”Gängsnacket” har tagits fram tillsammans med Polismyndigheten och är en del av det brottsförebyggande arbetet som Länsstyrelserna bedriver för att förebygga att barn och unga dras in i kriminalitet. Guiden är till för yrkesverksamma, föräldrar och andra betydelsefulla vuxna. Den ger information om hur vuxna kan prata med ungdomar om gäng och kriminalitet. Den finns på svenska och har översatts till nio andra språk. Guiden är avsedd att delas ut av yrkesverksamma i samband med samtal, i områden där barn löper hög risk att bli indragna i kriminalitet. Materialet har bland annat använts inom SSPF av ungdomsjouren i informationssatsningar vid föräldramöten på skolor i Uppsala.

Förvaltningens bedömning

Hantering av informationssatsningar inom området är ett ständigt pågående arbete som genomförs både i lokal samverkan och på regional och nationell nivå. Informationskampanjer riktar sig till olika målgrupper som kommer i kontakt med barn och unga bland annat vårdnadshavare, skolpersonal och direkt till barn och ungdomar. Innehåll och kommunikationsvägar anpassas utifrån syfte och målgrupp.

Socialnämnden bedriver ett aktivt arbete inom området och det finns en upparbetad och välfungerande samverkansorganisation där frågorna omhändertas i samarbete med andra viktiga aktörer på området. Eftersom förvaltningen redan arbetar i linje med förslaget i initiativärendet föreslår förvaltningen att initiativärendet besvaras med föredragningen i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 8 januari 2026

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Initiativ om informationskampanj för att stoppa gängrekryteringen på sociala medier

Idag rekryteras barn och unga helt öppet till uttalade morduppdrag, vapenbrott och narkotikabrott i bland annat krypterade chattar och på sociala medier i sina mobiltelefoner. Politiken på alla nivåer måste göra allt vi kan för att förhindra att barn fastnar i gängens klor. Socialnämnden har redan idag sådana uppdrag och exempelvis Ungdomsjouren jobbar på ett bra sätt även med den digitala miljön. Mer behöver dock göras för att fler vuxna och föräldrar ska få upp ögonen för hur rekrytering in i kriminella gäng faktiskt går till idag. Med fler ögon och öron kan vi stoppa fler unga från att falla offer för gängens brutalitet.

Föräldraansvaret är viktigt men utvecklingen idag är att gängen riktar in sig på barn både från mer stabila förhållanden och närvarande föräldrar och barn som haft det tuffare. Därför måste stöd erbjudas brett till alla. Tyvärr fastnar många insatser i att bara riktas mot ett fåtal. Hellre för mycket insatser än för lite.

Föräldrar och andra vuxna som jobbar nära barn behöver få information om de digitala plattformar som gängen använder för rekrytering av barn idag och kommunen ska aldrig tolerera kriminell verksamhet i den digitala miljön som kommunen som organisation erbjuder och står för i exempelvis skolor. Att uppfylla sina livsdrömmar måste kännas mer lockande och inom räckhåll för barn, för att ingen ska känna att de måste acceptera ett kriminellt uppdrag för några tusenlappar.

Att ge information om hur gängen agerar på sociala plattformar på internet, hur det kan upptäckas och var man kan vända sig med misstanke borde vara en naturlig del av socialtjänstens arbete. En stor, bred kampanj behövs och om den genomförs väl kan den utvärderas och utgöra grunden för ett integrerat arbetssätt i framtiden. Socialtjänsten kan också ta hjälp av föreningsliv och skolor för att nå ut och för att få inspel kring hur kampanjen bäst för utformas.

Vi yrkar

Att det sjösätts en samlad informationskampanj med föräldrar och vuxna som arbetar med barn och unga som målgrupp, i syfte att sprida kunskap om hur kriminella gäng rekryterar barn och unga i den digitala miljön för att fler sådana fall ska upptäckas och förebyggas.

24 november 2025

M, C, KD och L